

til den. Man har med andre Ord villet lægge den afgørende Vægt i Kommunens, dels i Forældrenes og Børnernes Hænder og dels i Sogneraadets. Det var Folketingets Flertals Standpunkt, og jeg antager, at det er Folketingets Flertals Stilling den Dag i Dag, hvis vi skulde gaa bort fra den Ordning, vi nu have, medens derimod Ministeriets Stilling er den, at det vil gaa den modsatte Vej, tage Indflydelsen bort fra de kommunale Myndigheder og give Skoledirektionerne større Indflydelse, end de hidtil have haft. Nu kunde den højtærede Minister jo nok sige, at man i sin Tid var enig om at være misfornøjet med den nuværende Ordning, men den højtærede Minister maa huske paa, at man har været komplet uenig om, hvorledes den skulde ændres, og jeg tror heller ikke, det vil være muligt nu at tilvejebringe nogen Enighed mellem disse modstridende Opfattelser. Jeg tror, at det vil være i høj Grad urigtigt, om man fra nogen af Siderne fastholdt sine Ønsker paa dette Punkt, saaledes at man derved udsatte hele den Sag for at strande. Jeg vilde betragte det som meget urigtigt fra Folketinget, om det i dette Øjeblik rejste sit Krav paa, at Sogneraadet skulde have den afgørende Indflydelse, kun skulde indstille en til Skoledirektionens Stadfæstelse. Jeg vilde finde det urigtigt nu at gøre det, men jeg vilde finde det lige saa urigtigt fra den anden Side, hvis man der fastholdt sit Ønske om at indskrænke Sogneraadets Ret og udvide Skoledirektionens. Det kunde meget let føre til, at hele denne Sag strandede, og det Standpunkt vil her absolut være det stærkeste, at man, hvis man ikke kan enes om at gaa bort fra det, vi have, ikke kan enes om noget nyt, saa bliver staaende ved det gamle. Nu siger den højtærede Minister: Ja, men det forsøgede Statsstilfud er ogsaa noget nyt, og naar man saaledes forøger Statsstilfuddet, saa kan der være Grund til at forlange en Indskrænkning i Kommunernes Ret som Betaling derfor. Men der er den store Forskel, at dette ny, det forsøgede Statsstilfud, ere alle enige om, baade Højre og Venstre, baade Ministeriet og Rigsdagen — jeg antager nemlig, at ogsaa Landstinget er enig med Regeringen og Folketinget paa dette Punkt — men om det andet, om Kaldelsesmaaden, er der, som jeg nu har påpeget, en saa stor Uenighed som vel er muligt, og det vilde dog være urimeligt, om man vilde lade det falde, som man er enig om, fordi man ikke kan fremtvinge noget nyt paa et Punkt, hvor Ansøkerne staa saa stærkt mod hinanden, som de gøre med Hensyn til Spørgsmaalet om Kaldelsesmaaden. Jeg

tror heller ikke, at det reelt vil være forsvaret, for, selv om vi komme til det forsøgede Statsstilfud til Kommunerne, saa vil Stillingen jo alligevel for Fremtiden blive den, at det bliver Kommunerne, som komme til at bære den væsentligste Byrde til Skolevæsenet her i Landet. Stillingen vil jo blive den, at Kommunerne for Fremtiden lige saa vel som nu ville komme til at betale over 5 Mill. Kr. — det er jo nu 5,071,780 Kr. og et saadant Beløb maa de være beredte paa ogsaa at komme til at betale i Fremtiden — medens Staten i Fremtiden kommer til at hvide 3,292,150 Kr., saa det forekommer mig, at Kommunerne ogsaa pekuniært have absolut den største Interesse paa dette Punkt. Men her drejer det sig jo ikke blot om det pekuniære. Der er ingen Spørgsmaal om, at Kommunerne, der selv skulle benytte Læreren, have en ganske anden Interesse i, hvem der bliver Lærer paa Stedet, end Administrationen har. Administrationen kan gaa efter sine Regler om Anciennitet og Eksamenkarakterer osv. men det er jo ikke det, der er det afgørende, til syvende og sidst kommer det dog alligevel an paa, hvad det er for en Personlighed, og hvilken virkelig Dygtighed han har til at undervise, og det kan Kommunen bedre skønne over, end Administrationen vil kunne. Man taler saa meget om de Fejl, Kommunerne kunne begaa. Vi have jo i disse Dage hørt Eksempel paa, hvilke Fejl Skoledirektionerne kunne begaa. Det Eksempel, jeg tillod mig at fremdrage i mit første Foredrag, og som det ærede Medlem fra Esbjerg (Bluhme) nærmere har udført, Eksemplet oppe fra Sebbø, synes mig i den Henseende meget betegnende. Der har altsaa været et Tilfælde, hvor en Provst — og det vil jo sige det samme som Skoledirektionen — har haft den Mening, at, naar en Lærer eller Lærerinde hørte til den Grundtvigste Retning, vare de egentlig ikke skiftede og værdige til at være Lærere. Der kan jo være andre Provster, der have den Mening, at, naar Lærerne høre til indre Missions Retning, ere de ikke skiftede og værdige, eller naar de høre til andre aandelige Retninger, ere de ikke skiftede og værdige. Naar en Provst gør noget saadant, gør et saa uberegtiget Hensyn gældende, er det aabenbart ganske anderledes farligt, end naar et Sogneraad kommer til at gøre et uberegtiget Hensyn gældende. Thi naar et Sogneraad tager uberegtigede Hensyn, kommer det dog kun til at gaa ud over vedkommende Kommune, men er det en Provst, der har saadanne Ideer og fører dem igennem, kommer det til at gaa ud over et langt større Omraade, nemlig hele det Herred, for